

Nr 268

av fru Anér m. fl.

angående mätningen av luftföroreningar.

Människan är, liksom alla levande organismer, tvungen att söka leva inom det mycket tunna lager av luft, vatten och mylla som täcker jordklotets yta — biosfären. På biosfärens kvalitet beror helt och hållet hennes chanser att överleva.

Under det senaste århundradet har människan blivit i stånd att drastiskt förändra denna kvalitet, inte bara lokalt utan över hela planetytan. Detta sker genom att viktiga ämnen i stor skala tas från sina ursprungliga platser och i ny form samlas eller strös ut på andra ställen, vanligen utan att de som så gör, observerar eller bryr sig om andra effekter av sitt handlande än dem som de omedelbart har avsett. Allt annat kallas bieffekter, vilket enligt en berömd definition hellre borde heta "effekter jag inte tänkte på, eller inte vill tänka på".

Ingenstans blir denna tanklöshet mera uppenbar och ödesdiger än när det gäller att sprida ut ämnen av olika slag i lufthavet eftersom det är den del av biosfären där spridningen sker hastigast och mest totalt.

Samtidigt har den moderna teknologin skapat möjligheter att lättare och billigare förhindra luftföroreningar än exempelvis vattenföroreningar. Detta gör att effektiva samhälleliga åtgärder mot luftföroreningar bör ges hög prioritet. Vi förordar i denna motion ett nationellt nät av mätstationer för att kontrollera luftens kvalitet, både dess bakgrundsegenskaper och dess tillfälliga överbelastningar av skadliga ämnen.

Kontinuerlig luftundersökning pågår endast på relativt få ställen i landet. Undersökningarna avser därjämte huvudsakligen svaveldioxidhalten. Mätstationerna är företrädesvis lokaliserade till storstäderna, där Göteborgsområdet av naturliga skäl (industrilokaliseringen bl. a.) ligger främst och där BP-raffinaderiet har Sveriges, som det uppgivits, enda helautomatiska mätstation. Parallellt med mätningen av svaveldioxidhalten sker också på de flesta mätstationerna registrering av luftens sotmängd genom filtermetod. I Stockholm och Göteborg registreras även partikelnedfall, och åtminstone i Göteborgs innerstad mäter man även koloxidhalten. Där hoppas man snart kunna mäta halten av kväveoxid och blyföreningar i atmosfären.

I de flesta industriländer görs luftmätningar av detta slag i allmänhet antingen av olika forskare eller vetenskapliga institutioner, som med rena forskningsanslag underhåller ett nät av mätstationer för bak-

grundsvärden utan några inbyggda varningssignaler eller databehandling av resultaten eller också, på enstaka särskilt hårt utsatta platser, av industrier eller t. o. m. privata ideella föreningar (så t. ex. i Rotterdam), som ger varningar när luftens halt av särskilt farliga ämnen överstiger en viss nivå. Vi betraktar detta förhållande som otillfredsställande. De vetenskapliga näten är alltför små och vilar på alltför osäker ekonomisk grund. De industriella varningsstationerna är alltför lokala.

Kopplingen mellan de olika nationella näten av mätstationer bör dessutom göras bättre, särskilt med tanke på att vi någon gång måste komma fram till ett globalt nätverk. Detta omfattande nätverk måste förberedas och de enskilda ländernas motsvarande stationer ha likartade mätmetoder och jämförbara resultatvärderingar. I en partimotion från folkpartiet redogörs mer detaljerat för avsikten med ett sådant globalt nät.

Vi har ännu inte i vårt land ett tillräckligt omfattande nät av mätstationer för luftföroreningar. Möjligheten att upprätta ett system av kontrollstationer för kontinuerlig bevakning av föroreningar och förändringar i atmosfären, särskilt på svårt utsatta ställen och i förekommande fall kopplade till larmanordningar med omedelbar utlösning, bör därför undersökas.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att en utredning tillsätts med uppgift att undersöka möjligheterna att upprätta ett landsomfattande nät av mätstationer för kontinuerlig bevakning av luftföroreningar och förändringar i atmosfären.

Stockholm den 22 januari 1971

KERSTIN ANÉR (fp)

ROLF WIRTÉN (fp)

SÖREN NORRBY (fp)

SVEN ANTBY (fp)

i Akersberga

KARL-ERIK STRÖMBERG (fp) HENRY BERNDTSSON (fp)

i Bokenäs

